

EFESO NE

Paulom dis tcgāya sa

Efeso ne koe

Téé-cookg'ai sa

Paulom dis tcgāyas Efeso di ne khòè nem góá máána hāa sa tc'āà dis ka ko Nqarim dis tc'ées ka kg'ui. Nqari ba kò tc'ēe, wées gúùs ēe nqarikg'ai di sa hēe naka nqōómkg'ai di sa hēéthēe gha Krestem koe xg'ae a cúis gúù sa kúrú sa (1:10). Gatagas ko thēe Nqarim di ne khòè ne dtcàrà, Gam ko ma tc'ēe khama ne gha ma xg'ae a Jeso Krestem cgoa cúis gúù sa ii sa.

Tc'āà di xòèan tcgāyas di koem ko Paulo ba cúí iis ka nxàe, Nqarim Abom kò ma Gam di ne khòè ne ma nxárá tcg'òó sa hēe, naka ne kò ma Jeso Krestem koe ma chìbia ne qgóóa mááe a kgoaraès ka hēe, naka Nqarim dis nqòòkagukus ko ma Tcom-tcomsam Tc'ēem ka ma máàkuès ka hēéthēe e.

Cám dim xòèm koem ko nxárá-kg'ao ne bìrí, tseeguse méé ne Krestem dis kg'òè sa nqōómkg'ai koe kg'òè sa.

Tāáka zi dàò-kg'ám zia ko tséékaguè, a ko x'ái, Nqarim di ne khòè ne ko ma Krestem cgoa xg'ae a cúis gúù sa ii sa: kereke sa tc'áróm khama ii, me Krete ba Tcúú Me e; a sa a nquum khama ii, Me Krete ba hukuan dim Nxōá Me e; a sa a sèèès kos khòès khama ii, me Krete ba khòès dim Khòè Me e.

Paulo ba kò káíse Nqarim di cgómkuan Jeso Krestem koe hàna ka kg'ui. Wéé zi gúù zia ko Krestem di x'ààn koe guu a bóðè: Gam di ncàmkuan hēe, naka dàò-máákuan hēe, naka chìbian di qgóóa-máákuan hēe, naka cgómkuan hēe, naka q'ano-q'anokuan hēéthēe e.

Qaa-qaasa kg'ui'a ne:

- kereke sa Krestem dim tc'áro me e, Me Krete ba Tcúú Me e
- Krestem di zi qguù zi
- (tc'áróm di) kai-q'ooa ne

- Nqarim dis tc'ëe sa
- tòókua ne
- cúís gúù sa ii

Tcgāyas q'oo koe hàna zi:

- Kreste ba hēé naka kereke sa hēéthēé e (1–3)
- K̄abas kg'òè sa Krestem koe (4–6)

Kreste ba hēé naka kereke sa hēéthēé e (1–3)

Tsgámkaguku zi

1 ¹Paulo ra a, Jeso Krestem dir x'àè úú-kg'ao^a ra, Nqarim ma tc'ëea khama.

Efeso koe hãa ne tcom-tcomsa, a Jeso Krestem koe dtcòma hãa ner ko *ncēes tcgāya sa* góá máá, a ko máá:

²Nqarim gatá ka Xòò ba hēé naka X'aigam Jeso Kreste ba hēéthēé tsara koe guua hãa cgómkuan hēé naka tòókuan hēéthēé méé i gatu cgoa hãa, témé.

Krestem koe guua ts'ee-ts'ee'kg'aikua ne

³Dqòmè méém Nqarim gatá dim X'aigam Jeso Krestem ka Xòò ba, ncēe kò Krestem koe guu a nqarikg'ai koe hàna zi qgál zi di ts'ee-ts'ee'kg'aikuan Tc'ëem di wèé cgoa ts'ee-ts'ee'kg'ai taa ba. ⁴Nqóóm kúrúé tamás cookg'ai koem kò Gam koe guu a nxárá tcg'òóa mááse ta a khama, tcom-tcomsa ta gha, a tcgál q'ooa ba koe káà chibi ii ka. ⁵Ncàmkuan cgoam kò bóòà tcg'òó a nxàea hãa, Jeso Krestem koe ta gha guu a Gaam di ta cóá ta ii sa, èem kò ma tc'ëea hãa a ma ncàmà hãa khama, ⁶nxàasega ta gha x'áàko cgómkuan Gam di dqòm ka, ncēm **Gam ìim Còám** ncàmam hãam koe kgoarasea hãase máà taa a. ⁷Krestem koe ta chibian di qgóóa-máákuan dis kgoarase sa úúá. Gam di cgómkuan dis qguùs koem guu a Gam di c'áòan cgoa x'ámá tcg'òó ta a hãa khama. ⁸Cgómkuan ncēm tchààse máà taa hãa a, wèé tc'ëean Gam di cgoa hēé naka bóòà q'áan cgoa hēéthēé e. ⁹Nqari ba kò Gam di zi tc'ëe zi chómsea hãa zi q'áa-q'áa ta a, èem kò ma **Krestem** koe guu a ncàmà hãa khama ma: ¹⁰Eém Nqari ba nxárá tcg'òóa hãam x'aèm kam gha wèé zi gúù zi Krestem koe xg'ae-xg'ae a cúís gúù sa kúrú ka, wèés gúùs èe nqarikg'ai di sa hēé naka nqóómkg'ai di sa hēéthēé e. ¹¹Nqari ba nxárá tcg'òó taa, Krestem koe ta gha Gaam di ta ii ka, èem kò ma bìrisea hãa khama, wèé zi gúù zim kò Gaam ko ma tc'ëe khama hēé naka Me ko ma bóòà tcg'òó

a 1:1 x'àè úú-kg'ao - Gerika sa ko “apostolo” témé.

zi khama hēéthēé ma kúrú khama, ¹²nxāasega ta gha Gaam di x'áàn dqòm ka, gatá ncēe kò **nqòðkaguèa hāam** Krestem koe tc'āa a nqòðan úúa hāa ta.

¹³Gatu igaba tu Krestem koe hāa, ēe tu kò tseeguan dim kg'uim, ncēe qāè tchōàn gatu di kgoarakuan di ba ko kóm ka. Gam koe dtcòmān ka tu kò Gaam di tu ii dis x'ái sa tòò cgaeè, nqòðkaguèa hāam Tc'ēem Tcom-tcomsa ba. ¹⁴Tcom-tcomsam Tc'ēe ba x'ái Me e, nqòðkaguèa hāa gúúan gha tseeguan kaga hàà sa. Gaam x'aèm kaga ta gha kgoarakuan cg'oèase hòò, nxāasega ta gha Gam di x'áàn dqòm ka.

Paulo ba ko Efeso ne còrèa máá

¹⁵Ra ko ncēs gúús domka còrèa máá tu u. X'aigam Jesom koe dtcòmān gatu di kar kómā hāa, naka wèè khòèan tcom-tcomsa koe tu úúa hāa ncàmkuān ka hēéthēé e. ¹⁶Gaa domkar gatu domka Nqari ba qāè-tcaoa máán chòðkagu tama, a ko tiri còrèan koe tc'ēe-tc'ēese tu u. ¹⁷Nqarim gatá dim X'aigam Jeso Krestem di ba, x'áàn ka Xòð bar ko dtcàrà, bòòā q'āan dim Tc'ēe bam gha màà tu u sa, Me nxāasega **Nqarim di zi gúú zi** xgòre-kg'aia máá tu u, tu qāèse q'āa Me ka. ¹⁸**Còrèr ko**, tcáóā tu gha x'áàkaguè, tu nxāasega q'āa, dùútsa nqòðs koem tcii tua hāa sa hēé, naka Gam dis qguùs x'áàko sa nta noose kaia hāa sa hēéthēé e, ncēe tcom-tcomsa ne khòè ne Gam di nem nqòðkagua hāa sa. ¹⁹**Gatagar ko còrè, q'āa tu gha** nta noose i Gam di qarian gatá ncēe ko dtcòm ta koe kaia, a nxáràè tite sa. Gam di qarian ncēe ko kaia qarian cgoa tséé e, ²⁰qarian ēem kò Krestem koe tséékagua hāa a, ēem kò x'ooan koe ghùì Me, a nqarikg'ai koe kg'ádòm x'òām Gam dim xèè koe ntcòo Me ka. ²¹**Nqari ba gaa koe** wèè ne khòè ne ntcòó-q'ooga ne hēé, naka x'aigan hēé, naka tc'āā-cookg'aian hēé naka wèè qarian hēé, naka wèè zi cg'oèè zi hēéthēé tc'amkg'ai koe ntcòo Mea, ncēem nqòóm koe cúí tamase, igaba ncēe ko hààm nqòóm koe ga hēéthēé e. ²²Nqari ba wèè zi gúú zi **Krestem di** nqàrèan ka nqāaka tòóā, **a kerekes dim tc'āā-cookg'ai ba kúrú Mea**, Me wèè zi gúú zi **tc'āā-cookg'aia hāa**. Ncēem dàòm kam kerekes dim Tcúú Me e, ²³ncēe Gam di tc'áró ii sa. Si Gam cgoa cg'oèè-cg'oèèa hāa, Gaam ncēe ko wèè ne khòè ne wèè gúúan cgoa cg'oèè-cg'oèe ba.

Chìbian koe ta kò hāa a x'óóā hāa, igabagam kò

Nqari ba Krestem koe kg'òèkagu ta a

2 ¹⁻²C'ēe x'aè ka tu kò x'óóā hāa, gatu di cg'lāè cauan hēé naka chìbian hēéthēé koe tu kò hāa ka, a tu a kòò cg'lāèm dàòm koe kg'òèè, ncēem nqòóm di ne khòè ne khama ma, a kò tc'āā-q'oo dim tc'āā-cookg'aim di qarian dòm q'oo koe hāa, tc'ēem ncēe ko ncēska khòè ne ēe Nqari ba kóm tama ne koe tséé ba. ³Gataga ta kò wèéa ta ga gane khama ii, a kòò gatá di cg'àan ko tc'ēe sa xùri, a kòò cg'àa ba hēé naka tc'ēean hēéthēé ko

tc'ëe zi gúú zi kúrú, a kò gatà iim dàòm ka ncìisega kg'òèa ta q'oo koe **Nqarim ka** xgòà-cgaekuan tééa máána hãa ta khòè ta a, c'ëe ne khòè ne khamaga ma.

⁴Igabagam kò Nqari ba Gam dis ncàmkuus kaias cgoa ncàm ta a, a kò cg'lãe cau ta ii a x'óóa hãa koe Krestem cgoa xg'ae a kg'òèkagu ta a. A kò ncëes gúú sa thõo-xama-máákuan kam cg'oè cgaeèa hãa domka kúrú. Cgómkuan domka tu kgoaraèa! ⁶A ba a kò Gam cgoa xg'ae a **x'ooan koe** ghùì ta a, a kúrú ta a, ta kò Gam cgoa xg'ae a nqarìkg'ai di zi qgáì zi koe ntcóò, Jeso Krestem koe. ⁷Nxãasegam gha hààko zi x'ae zi ka Gam di cgómkuan dis qguùs nxará chòè tite sa x'ái ka, ncëem kò Jeso Krestem koe guu a Gam di qãèan koe máà ta a sa. ⁸Dtcòmàn koe tu guu a cgómkuan domka kgoaraèa khama, si ncëe sa gatu koe guu tama, a Nqarim dis aba si i, ⁹a gatu di tséé-q'ooan koe guu tama, nxãasega i gha táá cúí khòè ga dqòmse ka. ¹⁰Nqarim tshàu ka ta kúrúèa khama, a Jeso Krestem koe kúrúèa, qãè tsééan ta gha kúrú ka, ncëem kò Nqari ba nxãakamaga kg'ónònda tòóa a, gaan q'oo koe ta gha qòò ka.

Krestem koe cúís gúú sa kúrúa ne

¹¹Gatu ncëe táá zi qhàò zi di iise ábàèa^b tu cgoar ko kg'ui. **Juta** ne kò q'ãe nqãa-qgai khòè, ncëe khòèm ko tshàua ba cgoa cgáé-q'ooa ba koe kúrús gúú sa, a ne a ko nxãaska 'q'ãe nqãa-qgai khòèa ne' ta ma tciise, igabaga tu ko gatu 'q'ãe nqãa-qgai khòèa tama ne' ta ma tciie. Ke méé tu tc'ëe-tc'ëese, ¹²ëe x'ae ka tu kò Kreste ba úú tama sa, a tu a kò Iseraele di ne khòè ne ka táá nqóò di tu khòè tu u, a kò qáé-xg'aes nqòòkagukuan dis koe c'úúsea tu khòè tu u, a tu a kò nqòðan ga úú tama, a kò nqóòmkg'ai koe Nqari úú tama. ¹³Igaba tu ncëeska gatu ëe kò nqúú ii tu, Jeso Krestem koe, cúúse óáèa hãa, Krestem di c'áðan ka. ¹⁴**Kreste ba** gatá dim tòóku Me e khama, ncëe kúrú ta a ta cúí ii ba, cam xg'ae sara a kò ii igaba, a ba a hòrekuan dim xhàrom q'aa-q'aa ta a kòò ba xg'ae kua ta koe khóá hãa. Gam di cgàan koem kò ¹⁵**Juta ne di** x'áèan hëé, naka gaan di x'áè-kg'áman hëé naka dqàè-kg'aman hëéthëé cg'òo, a cúím tc'áróm kaba ba Gam koe kúrú, cam tc'áróan téé-q'oo koe, tòóku sa kúrúan ka. ¹⁶Xgàus koe x'óóan Gam di kam kò wèè sara qhàò sara cúím tc'áróm koe Nqarim cgoa tòókukagu, a kò gane di hòrekuan gaas xgàus cgoa ga cg'òo. ¹⁷Me kò hàà tòókuan di qãè tchòàn xgaa-xgaa: gatu ëe kò nqúú ii tu koe hëé, naka gane ëe cúú ne koe hëéthëé e. ¹⁸Gam koe ta ko guu a wèèa ta ga cúím Tc'ëem cgoa kgoarasease Abom koe síí khama.

¹⁹Khama tu ncëeska táá za guua kana c'úúsea hãa tu khòè tu tama tu u, igaba tu ncëeska ëe tcom-tcomsa ne cgoa cúím nqóòm di tu khòè tu u, a tu a gataga Nqarim dim nquum di tu x'áè-kg'ao tu u. ²⁰Gaam nquum dis

b 2:11 ábàèa - Gerika sa ko máá: “cgàam koe,” témé.

tshoa-tshoase-q'oo sa x'áè úú-kg'ao xu hēé naka porofiti xu hēéthēé ka kúrúèa hāa, Me Jeso Krestem ba nquum huku dim nxōá Me e. ²¹ Gam koem ko wèém nquu ba qgóóa xg'ae a kaikaguè, a ba a gha nxāasega X'aigam koe tcom-tcomsam tempele ba ii. ²² Gam koe tu ko gatu igaba *c'ēe ne dtcòm-kg'ao ne cgoa* tshàoa xg'aeè, nxāasega tu gha Tc'ēem koe guu a Nqarim gha x'āèm qgái ba ii ka.

Paulo ba ko tǎá zi qhàò zi koe Krestem ka xгаа-xгаа

3 ¹Ncēes gúús domkar kò tíía Paulo ra, Jeso Krestem domka qáèèa hāa ra, gatu tǎá zi qhàò zi di tu domka ra... *ko máá*: ²Nqarim máà tea hāas tséés cgómkuan xгаа-xгаа dis ka tu gáé kóma hāa, *ra gha gaa cgómkuan* gatu koe *tséékagu*. ³Nqari ba kò Gam dis tchōàs chómsea hāa sa x'ái tea hāa, ra kò gaas ka kg'aia xómse góá máá tua hāa. ⁴Eè tu kòo ncēer tíí góá hāas gúú sa nxárá ne tu gha q'āa, Krestem dis tchōàs chómsea hāa sar q'ana hāa sa. ⁵Ncēe nqáéa zi x'aè zi kas kò cúím khòèm ga ba q'āa-q'āae tama, igabam ncēeska *Nqari ba* Tcom-tcomsam Tc'ēem koe guu a Gam di xu tcom-tcomsa xu x'áè úú-kg'ao xu hēé, naka porofiti xu hēéthēé koe x'ái sia hāa. ⁶*Si ncēes tchōàs chómsea hāa sa ncēe si i*: Jeso Krestem koe ne kò tǎá zi qhàò zi di ne qāè tchōàn koe guu a *Juta ne* cgoa xg'ae a Nqarim di zi gúú zi di ne q'òò-kg'ao ne kúrúèa, a hàà gane cgoa xg'ae a cúím tc'áró ba kúrú, a ne a kò *Nqarim nxāea hāas* nqòòkaguku sa gane cgoa xg'aea máá. ⁷Nqarim di qarian di tséé-kg'áman koem kò guu a Gam di cgómkuan máà te, ncēes tchōàs qāès dim tséé-kg'ao bar gha kúrú di i. ⁸Wèé ne ēe tcom-tcomsa ne kar nqāaka hāas téé-q'oos di ra a, igabar ncēe cgómkuan máàèa hāa, tǎá zi qhàò zi di ne koer gha Krestem di zi qguu zi ncēe nxárá chòdè tite zi di qāè tchōàn xгаа-xгаа ka, ⁹a wèè ne khòè ne q'āa-q'āa, Nqarim ko ma Gam dis tchōàs chómsea hāa sa ma qòòkagu sa. Nqarim ncēe wèè zi gúú zi kúrú hāa ba kò ncēes gúú sa kúrú si kuri xu kuri xu tǎá q'āase, ¹⁰nxāasegam gha *Nqari ba* ncēem kámám ka kerekes koe guu a bòòse tamam nqòóm^c di xu tc'āà-cookg'ai xu hēé naka qarian hēéthēé koe, Gam di q'āan di tc'ēean kúrú i q'āase ka - *Gam di q'āan di tc'ēean ncēe ko* kái zi tǎáka zi dàò zi ka x'áise e. ¹¹Nqòóm kúrúèe tamas cookg'ai koem kò ma tc'ēea hāa khamam kò ma Nqari ba Jeso Krestem gatá dim X'aigam koe guu a ncēes gúú sa kúrú. ¹²Gam domka ta gha Gam koe dtcòm^s koe guu a kgoarasease Nqarim hàna koe tcāà, tcoman úúa hāase. ¹³Gaa domkar ko dtcàrà tu u, tǎá tu gha xgàrasean tiri ka xhōen-tcáo sa; gatu domkar ko kúrú u, qāè-tcao tu gha máá a ka.^d

c 3:10 *bòòse tamam nqòóm* - Gerika sa ko máá: “nqarikg'ai di zi *qgái zi*,” igabam ko ncēem kg'tui ba Nqarim di x'āè-q'oo ka kg'tui tama, domkam ko “bòòse tamam nqòò ba” ta ma ma góáè. Gataga thēè 6:12 ba bòò. **d 3:13** *qāè-tcaoa tu gha máá a* - Gerika sa ko máá: “gatu di x'áà a,” témé.

Paulo ba ko gaia Efeso ne còrèa máá

¹⁴Gaa domkar ko **gatá ka** Xòòm cookg'ai koe qúrùta te cgoa qámse, ¹⁵ncēe nqarikg'ai hēe naka nqōómkg'ai hēéthēe di zi qhàò zi wèe zi cg'òèan màana hāa ba. ¹⁶Ncēem ko ma x'áàkos qguù sa úúa khamar ko ma **còrè Me**, Gam dim Tc'ēem koem gha guu a tcáóa tu q'oo koe qariqari tu u sa. ¹⁷**Ra ko gataga còrè**, Krestem gha dtcòmān koe guu a gatu di tcáóan koe x'āè sa, nakas gha ncāmku sa gatu dis tōbe sa hēe naka tshoa-tshoase-q'oo sa hēéthēe ii sa. ¹⁸**Còrè ko**, qarian méé tu úú naka nxāasega wèe ne ēe tcom-tcomsa ii ne cgoa Krestem di ncāmku di tc'āò-tc'āoan bóòta q'āa sa: gaan di tchàà-q'ooan hēe, qáò-q'ooan hēe, naka qàm-q'ooan hēéthēe e, ¹⁹nxāasega tu gha ncāmku ncēe q'āa sa nqáéa hāa q'āa ka. **Ncēe zi gúù zi kar ko còrè**, nxāasega tu gha wèe cg'òè-q'ooan Nqarim di cg'òèan di ka cg'òè-cg'oeè ka.

²⁰Qaria nem úúa, wèes ēe ta ko dtcàrà kana tc'ēe-tc'ēese sam gha kaisase tc'amaka nqáéa hāase kúrú di i, ncēe ko gatá koe tséé qarian koe guu a. ²¹Kerekes koe hēe naka Jeso Krestem koe hēéthēe méém dqōmmè, wèe zi qhàò zi **khòè ne di zi ko ma xùriku khama**, chòò tamase. Amen.

Kābas kg'òè sa Krestem koe (4–6)

Krestem dim tc'áróm koe cúís gúù sa kúrúa ne

4 ¹Gaa domkar ko tíí, ēe X'aigam domka qáèèa ra dtcàrà tu u, qāèse tu gha kg'òè sa, ēem Nqari ba tcii tua hāas kg'òè sa kg'anoa hāas kg'òè sa. ²Wèe x'aè ka méé tu cg'aré-cg'arese, naka tua qāè tu khòè tu ii, qáò tcáó tu, ncāmku cgoa qgóókua hāa tu, ³qáé-xg'aes tòókuan dis koe ko guu a wèe qaria tu cgoa Tc'ēem koe cúí ii sa qgóóa qari tu. ⁴Cúím tc'áró ba hāa, me cúím Tc'ēe ba hāa, ēe tu kò ma gataga cúís nqòòs koe ma tciièa hāa khama, ēem kò Nqari ba tcii tua hāa ka. ⁵Me cúím X'aiga ba hāa, si cúís dtcòm sa hāa, si cúís tcguù-tcguuku sa hāa, ⁶cúím Nqari ba hāa, wéa **ta** dim Xòò ba, wèe zi gúù zi ka tc'amaka hāa ba, wèe za ga hēe, naka wéean koe ga hēéthēe e.

⁷Igabaga ta wéa ta ga aba sa máàèa, eem Krete ba Gam dis tc'āò-tc'āos koe guu a q'aa-q'aa máá taa hāa sa. ⁸Gaa domka i ko máá:

“Eēm xg'ao ko tc'amaka qàò

kam xg'ao Gam di xu cg'òo-kg'ao xu qáé

a ba a kò khòè ne aban máá,”

témèè.

⁹Ncēe i ko máá: “Xg'aom tc'amaka qàò,” témèè ka sa ko dùú sa nxàèè? Kg'aikam kò nqāaka hàna xu qgáì xu nqōóm di xu koe xōana hāa sa ko nxàèè. ¹⁰Eè kò xōana hāa ba kò Gam ga Me e, ncēe kò wèe nqarikg'aian

ka tc'amaka qada hāa ba, nxāasegam gha wèè gúuan cg'oè-cg'oe ka.
¹¹ Aba zi ēem kò tcg'dòó hāa zia kò c'ēe xu gha x'àè úú-kg'ao xu ii, xu c'ēe xu porofiti xu ii, xu c'ēe xu qāè tchōan di xu tsai-tsai-kg'ao xu ii, xu c'ēe xu xg'ae zi di xu kòre-kg'ao xu hēe naka xгаа-xгаа-kg'ao xu hēéthēe ii di zi ii. ¹² A kò ncēm dādòm ka tcom-tcomsa ne khòè ne kúrú ne **Nqari ba hēe naka c'ēe ne hēéthēe** tséa máan kg'ónòsea máana hāa, nxāasegam gha Krestem dim tc'áro ba kaikaguè ka, ¹³ ta nxāakg'aiga sí wèa ta ga dtòm koe cúis gúu sa kúrú, a kaia ta khòè ta ii, Nqarim dim Cóa ba q'ana hāa ta, nxāasega ta gha cg'oèa hāas tc'ād-tc'āos Krestem dis téé-q'oos dis koe sí ka. ¹⁴ Nxāasega ta gha táá cg'áré cóan khama ii, a tshāan di qhonēan ka wèè za xàbùèa te ka, naka táá wèes xгаа-xgaas di tc'āan ka wèè za dqòmmea te guu. Khòèan di zi kàa-kg'ám zi hēe naka hoàkaguko zi dàò zi hēéthēe cgoa ne ko tsáákagu tu u, a ko qāem dādòm koe tcg'dóo tu u. ¹⁵ Hàan ta táá gatà ii guu, gabà méé ta ncàmkuan cgoa tseeguan nxàe, naka ta nxāasega kai naka wèè zi gúu zi koe Gam khama ii, Krestem ncēe Tcúú ii ba. ¹⁶ Gam koe i ko guu a wèè tc'ároan kai, i ko wèè xòèan cgáé-q'oom di qòda xg'ae a q'amku-q'oo zi koe qarika qgóoku. Eēm ko wèem xòem cgáé-q'oom di ba ma gam dis tséé sa cúia kúrú khamam ko ma cgáé-q'oo ba kai, a ko ncàmkuan koe tshàoa ghùise.

Kabas kg'òè sa Krestem koe

¹⁷ Gaa domkar ko wèè tcáóa te cgoa ncēe gúuan X'aigam cookg'ai koe birí tu u a ko máá: Táá méé tu táá zi qhàò zi di ne khòè ne dis kg'òè sa kg'òè guu, ncēe cg'āa-cg'anasea tc'ēean úua ne. ¹⁸ Gane di komsana taman hēe naka gane di tc'iri-tc'irisean hēéthēe domka ne ntcùú-ntcuu tcáòea, a ne a Nqarim dis kg'òès cgoa qòda máaku tama. ¹⁹ Sau-cgaean di tc'ēe ne úú tama, a ne a qgóose tamas koe máasea hāa, wèè gúuan cg'āè ne gha nxāasega kúrú ka, a ko wèè x'ae ka ncēe gúuan qaara máase.

²⁰ Igaba tu kò gatu ncēeta iim dādòm ka táá Krete ba xгаа-xgaase. ²¹ Tseeguan kaga tu Gam ka kómāa hāa, a Gam ka xгаа-xгааèa hāa, tseegua ne Jesom koe hāa khama. ²² Ncìf cauan gatu dis kg'òès kg'aiakas di méé tu aagu, ncóó-kg'ám zi ncēe ko hoàkagu tu u zi ka ko cg'āè-cg'āèe e. ²³ Naka i gatu di tc'ēean hēe naka tcáóan hēéthēe kaba-kabaè, ²⁴ naka tu kabase hāa, Nqarim dis iis khama ma, tseeguan di tchànoan koe hēe naka q'anoan koe hēéthēe e.

²⁵ Gaa domka méé tu nxāaska gatu di tshúú-ntcōan aagu nakam wèem khòè ba gam ka c'ēm cgoa tseeguan kg'ui, wèa ta ga cúim tc'árom di ta a ke. ²⁶ Xgòà tsi kò hāa ne táá tsari xgòan hēe naka i chibian koe tcāa tsi guu. Táá wèem cám ba xgòà hāa naka i sí dqòda guu. ²⁷ Táá dxāwa ba kòm máa guu. ²⁸ Eē ko ts'ām khòè ba méém táá gaicara ts'āa guu, igabaga méém tséé naka baa qāè gúuan tshàua ba cgoa kúrúa máase, naka baa gha nxāasega ēe gha ko hùian qaa ne c'ēe gúuan máa.

²⁹Táá cg'ǎè kg'uian hēé naka i kg'áma tu koe tçg'oa guu, igaba méé i qǎè kg'uian cúí ii, ncēe ko tshàoa ghùì tu u, a ko c'ēe ne qaaseko **gúùan** màá a, nxāasegas gha ēe tu ko kg'ui sa ēe ko kóm si ne qǎèan kúrúa máá ka. ³⁰Táá méé tu Tcom-tcomsam Tc'ēem Nqarim di ba thōò-xámkagu guu, ncēe tu kò q'òòkuan dis x'ái sa Gam ka tòò cgaèè ba, nxāakg'aigam gha síí kgoarakuan dim cáím ba hàà di sa. ³¹Cg'ǎè tcáóan hēé naka qǎo-qǎo-tcáókuan hēé naka xg'òà-cgaekuan hēé naka q'au-kg'aikuan hēé naka còèkuan hēéthēé méé i gatu koe kaà, naka hòrekuan di zi tc'ēe zi cg'ǎè zi hēéthēé e. ³²Igaba méé tu gatu ka c'ēean koe qǎè tu ii, naka tua gatu ka c'ēe ne tcáóa tu xgobekg'ama máá, naka qg'óóa máá tsáá ka c'ēe ba chìbia ba, ēem ma Nqari ba ma Krestem koe chìbia tu ma qg'óóa máá tua hāa khama.

X'áàm koe kg'òèa ne

5 ¹Ke méé tu Nqarim di tu serè-kg'ao tu ii, ncàm-ncamsa tu cóá tu iise, ²naka tua ncàmkuuan cgoa kg'òè, ncēm ma Kreste ba ma ncàm taa hāa khama ma, a ba a kg'òèan Gam di màána hāa gatá domka, qǎè hímms dàòà-máákus iise, a ba a qhàea-mááku Me e, Nqarim koe.

³Igaba méé i táá gatu xg'aeku koe cg'áràn kómse guu, kana c'ēe cg'uri ga igaba, kana ncóókuan ga igaba, gatà iis kg'òè sa tcom-tcomsa ne kg'anoa hāa ke. ⁴Cg'ǎè cauan ga igaba kana káà hùì kg'uian ga igaba, kana tshúù kg'uian ga igaba, ncēe qaase tama a, igaba méé i qǎè-tcaoa máákuuan hāa. ⁵Ncēean méé tu q'áas gúù si i khama: díím wèém ēe ko cg'áràn kúrú ba, kana q'ano tama ba, kana ēe ko c'ēe ba ncóó ba (ncēe kúrúa mááseèa nqárian ko dqòm ba) hēéthēéa cuiskaga nqòòkaguèa hāa gúùan hòò tite, x'aiian Krestem di hēé naka Nqarim di hēéthēé koe.

⁶Táá hēé naka i c'ēe khòè ga qàe-qae tu u guu, káà hùì kg'uian cgoa, ncēes gúùs domka i ko Nqarim di xg'òàn ēe komsana Me tama ne hàà cgaè ke. ⁷Ke nxāaska gane cgoa táá xg'ae guu.

⁸C'ēe x'ae ka tu kò ntcùúan di tu u, igaba tu ncēeska X'aigam koe x'áàn di tu u, ke méé tu x'áàn di tu cóá tu iise kg'òè. ⁹X'áàm di tc'óoa ne ko hòòè wèes ēe qǎes koe naka wèes ēe tchànos koe hēé naka ēe tseegus koe hēéthēé e khama. ¹⁰Kúrú naka bóò dùú sa ko Nqari ba qǎè-tcaokagu sa. ¹¹Káà tc'óo tsééan, ntcùúan-q'oo di méé tu tchōà úú cgoa guu, igaba méé tu cg'ǎè e sa x'ái. ¹²Gúù zi ēe ne ko chómsease kúrú zi ka kg'uian igaba i sau-sauga a khama. ¹³Igaba wèes gúùs ēe ko x'áàn cgoa x'áà-x'aaè sa ko bóòse, ¹⁴wèes gúùs ēe ko bóòse sa x'áàn **di tséé** e khama. Gaa domkaga i ko máá:

“Kókò, tc'om-kg'ao tseè,
naka tēe x'ooan koe,
nakam gha Kreste ba x'áà-x'aa tsi,”
témèè.

¹⁵Ke méé tu qāèse bód, nta tu ko ma kg'òè sa, táá káà tc'èe ne khòè ne khama ma kg'òè guu, igaba tc'èega khòè khama ma. ¹⁶Qāèse wèém x'aè ba tséékagu, cáǎ zia cg'ǎè zi i ke. ¹⁷Gaa domka méé tu táá kàà-tc'èekaguse guu, igaba kúrú naka X'aigam **Nqarim** dis tc'èe sa dùú si i sa q'ǎa. ¹⁸Táá góéan ka nqàrekaguè guu, nxāaska tu q'ǎa tama dùú sa tu ko kúrú sa ke, igaba méé tu Tcom-tcomsam Tc'èem ka cg'oèè-cg'oeè, ¹⁹naka pesalema zi ka gatu ka c'èea ne cgoa kg'ui, ciian cgoa hēé naka Tcom-tcomsam Tc'èem di ciian cgoa hēéthēé e, naka tua nxàè naka tcáóa tu koe X'aigam **Nqari** ba ciian kúrúa máá. ²⁰Wèè x'aè ka, wèè zi gúú zi koe Nqarim Abo ba qāè-tcaoa máá, gatá dim X'aigam Jeso Krestem cg'òè koe.

Khòè zi hēé naka khòè xu hēéthēé e

²¹Krestem di q'áòan domka tsáá ka c'èe ba máàse.

²²Khòè saoè, gasao di xu khòè xu koe máàse, ncèe sao ko X'aigam **Nqarim** ka hēé khama. ²³Khòè ba khòès dim tcúú me e, ncèem Kreste ba ma gataga Tcúú ba hēé naka Kgoara-kg'ao ba hēéthēé ii khama, Gam dis kerekes ncèe tc'áróa ba iis koe. ²⁴Ncèes kereke sa ma Krestem koe máàsea hāa khamaga méé zi khòè zi gataga thēé wèè gúúan koe gazi di xu khòè xu koe máàse.

²⁵Khòè xaoè, gaxao di zi khòè zi méé xao ncàm, ncèem ma Kreste ba ma kereke sa ma ncàm hāa khama, a Gam di kg'òèan gas domka máàna hāa, ²⁶nxāasegam gha kúrú si si tcom-tcomsa ii ka, a ba a kò tshāan cgoa xg'laà si, Gam dim kg'uim cgoa, ²⁷nxāasegam gha x'áàkos kereke sa úú ka, cg'uri úú tama sa, kana nqāia hāa tama sa, kana c'èe gúú gatà ii igaba. Igaba méés tcom-tcomsa ii, naka cúí chibi ga úú tama. ²⁸Gaam dàòm cúím ka méé xu khòè xu gaxu di zi khòè zi ncàm, gaxu di tc'áróan khamaga ma. Khòèm ncèe gam dis khòè sa ncàm hāa ba ncàmsea. ²⁹Gatá ka cúím ga ba qanega gam dim cg'áé-q'oo ba hòrea hāa ta ga hāa, igabam ko tc'óókagu me, a ko gataga kòre me, ncèem ko Kreste ba ma kerekes ka hēé khama. ³⁰Wèéa ta ga Gam dim tc'áróm di ta xòè ta a khama. ³¹Ncèem dàòm kam gha khòè ba gam ka xòè ba hēé naka xòè sa hēéthēé guu, a ba a gha gam dis khòès cgoa cúí ii, khara gha gakhara cáǎ khara cúím cg'aa ba kúrú. ³²Ncèes kàas chómsea sa kaisa si i, igabar ko Kreste ba hēé naka kereke sa hēéthēé ka kg'ui. ³³Gatà i ii igaba méém wèém khòè ba gam dis khòè sa ncàm, èem ma ncàmsea hāa khamaga ma, nakas wèés khòè sa gataga gas dim khòè ba tcom.

Cóan hēé naka xòè ga ne hēéthēé e

6 ¹Cóá tuè, X'aigam **Nqarim** koe gatu ka xòè ga ne komsana, ncèe sa tchànos gúú si i ke. ²Saò ba hēé naka saò sa hēéthēé khara tcom (ncèea tc'ǎà dim x'áé-kg'ám ga me e nqòòkagukus cgoa **ncèe ko máá**): ³“naka i gha nxāasega wèéan ga qāèse qòòa máá tsi naka tsi gha nqòómkg'ai koe qáòse kg'òè,” témé ba.

⁴Cóán ka xòè ga xaoè, gaxao di cóán táá kúrú naka i xgòà guu, igaba kaikagu u dqàè e kose naka X'aigam **Nqarim** di x'àèan koe hēéthēé e.

Qàan hēé naka x'aigan hēéthēé e

⁵Qàa tuè, gatu di x'aigan nqōómkg'ai di komsana, q'àdan hēé naka cgìruan hēéthēé cgoa, cúí tcáóa tu cgoa, ēe tu ga ko Krestem ka hēé khamaga ma. ⁶Tcgáí cgoa tu kò bódè ne cúí ka tamase, qàè-tcaokagu ne tu gha ka, igaba qàa tu Krestem di tu iise, Nqarim dis tc'ēe sa ko tcáóa tu koe guu a kúrúse. ⁷T'òè tcáóan cgoa tsééa tu kúrú, ncēe tu ga ko ma X'aigam **Nqari** ba ma kúrúa máá a khama, khòèm ka tamase. ⁸Q'āa méé tu qàès gúús ēem ko c'ēem khòè ba kúrús kam gha X'aigam **Nqarim** ka kabí mááè sa, qāàm ga ii, kana qàa tama baa ga ii igaba.

⁹Gaxao x'aiga xaoè, gane koe gataga hēé, naka xgáèkuan tòóa dìbì, q'ana hāase X'aigam gane di, a gataga gatu di ba nqarikg'ai koe hàna sa, ncēe tākase khòèan qgóó tama ba.

Cg'āè qarian cgoa x'āàkua ne

¹⁰Còo dis ka, X'aigam **Nqarim** koe méé tu qari ii naka Gam di qarian kaisa koe hēéthēé e. ¹¹Nqarim máà ta a zi qgáí zi xgàèa mááse di zi wèè zi méé tu hāa, naka tua gha nxāasega dxāwam di zi qàè-qaeku zi cg'āè zi koe tééa mááse. ¹²Cgàa ba hēé naka c'ádò ba hēéthēé cgoa ta x'āàku tama, a ta a ko x'aiga xu hēé, naka qarian hēé, naka tc'āà-cookg'ai xu ntcùúan dim nqōóm di xu hēé, naka cg'āè tc'ēean di qarian bódse tamam nqōóm^e di hēéthēé cgoa x'āàku khama. ¹³Ke méé tu nxāaska Nqarim máà ta a qgáían xgàèa máásean di wèè ga sèè naka hāa, naka tua gha nxāasega cg'āèem cáím ka xgàèa mááse, naka tua gha wèè gúú ga kúrúa hāase tééa mááse.

¹⁴**Qarika** méé tu téé nxāaska, naka tseeguan kháóa tu koe bànem khama ma qáé, naka tchànoan tcāà, dxùua tu ko xgàèa máá di gúúan khama ma. ¹⁵Tcāà nqàrè nxàboa tu koe, **x'áís iise**, qàè tchòàn tòókuan di tu kg'ónòsea máána hāa di sa. ¹⁶Ncēe zi gúú zi wèè zi koe méé tu dtcòmān xgàèa mááse di gúúan iise sèè, ncēe gaan cgoa tu gha karuko kg'áóan ēe cg'āè iim di qgàì-qgai i. ¹⁷Naka cábás kgoarakuan di sa sèè, xgàèa ko máá tu us cábás khama ma, naka ntcàum **Tcom-tcomsam** Tc'ēem di ba hēéthēé e, ncēe Nqarim dim kg'ui ba ii ba, ¹⁸naka tu gataga wèè x'aè ka Tc'ēem koe còrè, wèè còrèan koe hēé naka dtcàràn koe hēéthēé e. Gaas gúús ka méé tu wèè qari ka kòreseha hāa naka wèè ne tcom-tcomsa ne khòè ne còrèa máá. ¹⁹Còrèa máá te gataga, nakam gha nxāasega, ēer kòo kgòà kg'lám a kg'ui ne, Nqari ba kg'uiian máà te, nakar gha qàè tchòàn di chómsean kgoaraseha hāase kg'ui. ²⁰Gaa domkar gaan

e 6:12 bódse tamam nqōóm - 3:10 koe bóò.

dir kg'uaia máá-kg'ao ra a, a táuan cgoa qáéèa, nxãasegar gha q'ádò tamase nxàe e ka, ncēer ga ko ma kg'ui khama ma.

Còo di zi tsgámkaguku zi

²¹Tigikom ncàm-ncamsam qōe ba, a X'aigam **Nqarim** koe tcom-tcomsam tséé-kg'ao ba gha tíí ka wèé gúúan bìrí tu u, nxãasega tu gha gatu igaba q'ãa, dùú sar ko kúrú sa ka. ²²Gatu koer tsééa úú mea ncēes tséés domkaga, nxãasega tu gha q'ãa nta ta ii sa ka, me gha gataga tcáóa tu ghùì-ghui ka.

²³Dtcòm-kg'ao ne koe méé i tòókuan hãa, naka ncàmkuuan hēéthēé e, dtcòmàn cgoa, Nqarim Xòòm koe guua a, naka X'aigam Jeso Krestem koe hēéthēé e. ²⁴Cgòmkuuan méé i wèé ne ēe gatá dim X'aigam Jeso Kreste ba ncàma hãa ne koe hãa, chòè tama ncàmkuuan cgoa.